

Posudek konzultantky

na rigorózní práci Mgr. Markéty Vaňasové na téma:

Intestátní posloupnost v komparativním pohledu

Autorka předkládá k hodnocení rigorózní práci na shora uvedené téma o nadprůměrném rozsahu 120 stran vlastního textu. Práce má všechny požadované přílohy a formální náležitosti splňuje.

Volbu tématu je třeba ocenit, a to hned z několika důvodů. Studii, která by srovnávala zákonnou dědickou posloupnost v autorkou vybraných zemích jsem nedohledala a tak je její přínos více než zřejmý. Dále je třeba zdůraznit, že téma je mimořádně náročné svou komplexností a mezioborovostí, stejně jako skutečností, že od účinnosti nové právní úpravy dědického práva v ČR neuplynula ještě taková doba, aby bylo možno činit závěry na základě analýzy obsáhlé judikatorní praxe nebo četných doktrinálních pramenů. Okruh dostupných pramenů je relativně úzký, což náročnost tématu rovněž zvyšuje. Do jaké míry se autorka s uvedenými nároky zvoleného tématu vypořádala, bude předmětem následujícího hodnocení.

K systematické rigorózní práce: z hlediska systematického je text uspořádán věcně správně, logicky a jednotlivým zkoumaným otázkám se autorka věnuje v přiměřených a adekvátních vzájemných proporcích. Text je přehledný a neobsahuje zásadní gramatická či stylistická pochybení.

K obsahu: Po stručném úvodu přináší autorka vymezení základních pojmů a uvádí v přehledu základní prameny platné právní úpravy. Měla by přitom vyjasnit, proč uvádí, že pojmy pozůstalost a dědictví se liší v tom, že pozůstalost zahrnuje i závazky, když tamtéž (na str. 5) uvádí, že závazky patří i do dědictví. Na str. 7 autorka uvádí, že vyhlášku o jednacím řádu novelizovala instrukce Ministerstva spravedlnosti ČR.

Následuje část autorčin historický exkurz. V něm se zabývá vývojem dědického práva na našem území od r. 1811. Jde o výklady, které nelze považovat za nadbytečné, neboť vedou ke správnému pochopení východisek platného práva. Tato partie končí výkladem dědění ze zákona podle OZ 1964. Autorka v celé této partii prokazuje velmi dobrou orientaci v tématu, zaměřuje se na - s ohledem na své téma - otázky zásadní a podstatné a opírá se přitom o relevantní prameny.

Následující část práce je již věnována platnému dědickému právu. Oceňuji, že autorka přitom připomíná základní zásady dědického práva a celou problematiku intestátní posloupnosti vhodně obecně uvádí. Podrobněji se zde autorka věnuje i dalším institutům, které s intestátní dědickou posloupností bezprostředně souvisejí (mj. odúmrť, nepominutelný dědic, dědická nezpůsobilost a řízení o pozůstalosti, resp. dědění a řízení s cizím prvkem). I zde jde o výklady, které vycházejí z autorčiny výborné orientace v tématu i v judikatuře. Autorka zdařile připomíná i genezi návrhu, resp. návrhů kodexu soukromého práva. Stejně zdařile se autorce daří postihnout - na přiměřeném rozsahu textu - základní změny v dědickém právu účinné od 1.1.2014 a principy, které nově účinnou právní úpravu ovládají. Všechny tyto výklady předcházejí výkladům k hlavnímu předmětu autorčina zájmu, tj. intestátní dědické

posloupnosti. Autorka fundovaně vykládá systém a detaily dědické intestátní posloupnosti de lege lata, přičemž nejde o pouhý popis, ale zasvěcený výklad, vysvětlující jak zákonodárcův záměr, tak důsledky, resp. přínosy, zvolené koncepce. Oceňuji autorčinu srovnávací analýzu ohledně specifického postavení státu v případě odúmrti, které se v jednotlivých zemích podstatně liší.

Podobně zasvěceně analyzuje autorka postavení nepominutelných dědiců, resp. též problematiku započtení na povinný díl a vydědění. V rámci ústní obhajoby by měla autorka doplnit argument ke způsobu výpočtu povinného dílu nepominutelného dědice, který uvádí na str. 57 a blíže vyjasnit pojem *běžná darování* (s. 59 práce).

Autorka nepominula procesní stránku svého tématu a adekvátně připomíná základní rysy řízení o pozůstalosti v aktuálním stavu platného práva. Pokud jde o dědění ve věcech s cizím prvkem, zmiňuje autorka jen úpravu zákona o mezinárodním právu soukromém a procesním a úpravu obsaženou ve dvou relevantních Nařízeních EP a Rady EU, mezinárodní smlouvy v této oblasti uzavřené neuvádí.

Následující – 4.část - hodnocené práce je věnována popisu, resp. výkladu dědického práva ve Španělsku, Katalánsku a Mexiku. V úvodních poznámkách autorka nepřesně zmiňuje monarchii jako politické uspořádání, ačkoli má namysli ústavní uspořádání. Také vztah Código Civil Español a katalánské právní úpravy má nepochybně kořeny v ústavním pořádku a vyžadoval by přesnější vymezení. Jinak jsou však autorčiny výklady erudované a prokazuje i v této části své práce velmi dobrou znalost zvolených pramenů s důrazem na hlavní předmět svého zájmu. Totéž platí o výkladech o právní úpravě mexické, byť zde postrádám zdroje uváděných informací.

Závěrečná – pátá – část hodnocené práce stručně shrnuje komparativní metodou autorčiny poznatky ze studia několika právních řádů (mj. oceňuje např. oddělení potomků a manžela do jiných dědických skupin).

Celkově hodnotím předloženou rigorózní práci Mgr. Vaňasové jako mimořádně zdařilé dílo, v němž se odráží mj. i autorčin zahraniční studijní pobyt, který tímto rigorózním pojednáním zdárně a přínosně zúročila.

Závěr:

Předložená rigorózní práce plně splňuje, a v některých ohledech dokonce převyšuje, požadavky kladené na tento druh prací a je proto způsobilá být předmětem ústní obhajoby, ke které ji d o p o r u č u j i.

V Praze dne 8.8.2016

Doc.JUDr.Alena Macková, Ph.D.

Konzultantka práce

